

РЕЦЕНЗИЯ

Относно конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ на
Национална спортна академия „В. Левски“
в професионално направление 7.6. Спорт, Специалност Спорт (Философия
на спорта) за нуждите на катедра Психология, педагогика и социология,
обнародван в ДВ бр.34/20.04.18 г.

Рецензент: доц. Иванка Алипиева Тошева, доктор

В конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ участва
само един кандидат – гл.ас **Боряна Ангелова – Игова, д-р**, която към
момента на обявяването му е преподавател по философия и философия на
спорта в същата катедра.

Биографични данни за кандидата

Гл.ас. Боряна Игова е родена през 1980 година в София. Завършва
бакалавърска степен по специалност културология и магистърска – по
философия в СУ „Св. Кл.Охридски“. През 2012 г. ѝ е присъдена ОНС
„Доктор“ от СУ „Св. Кл.Охридски“ по специалност 2.3. Философия
(Философия с преподаване на английски език) - тема на дисертационен
труд „Консуматорското общество от Франкфуртската школа до Жан
Бодрияр. Основни проблеми на културата.“ От 2010 г. е асистент, а от 2014
г. до настоящия момент е главен асистент по философия и философия на
спорта в катедра Психология, педагогика и социология на НСА „В.
Левски“. Владее писмено и говоримо английски, френски и руски език.
Член е на Международната асоциация по философите на спорта, на
Европейската асоциация на философите на спорта и на Сдружението на
университетските преподаватели по философия в България. Участвала е в
квалификационни курсове и специализации в страната и чужбина.

Б. Игова е представила всички необходими документи за участие в
конкурса, от съдържанието на които е видно, че тя напълно отговаря на
условията и реда за заемане на академичната длъжност доцент, според
Закона за развитие на академичния състав в Република България,
Правилника за неговото приложение и Правилника за заемане на
академични длъжности в НСА „В. Левски“.

Наукометрични показатели на представената научна продукция

На рецензиране подлежат публикациите в периода 2014 – 2018 година, които не са включени в материалите за участие в конкурса за главен асистент. Те включват 1 монография – „Изобретяването на човека-машина: тялото на спортиста“ (176 стр.), издадена през 2017, учебно помагало в електронен вид „Младежка субкултура и спорт“ (2018), предназначено за студентите от магистърска програма „Младежки дейности и спорт“ в НСА и 1 студия – „Спорт, национализъм и пропаганда“ – 2017 г. (35 стр.).

Кандидатката представя също така 23 статии и отпечатани доклади от конференции, от които 12 са самостоятелни, на 4 е първи автор, на 5 – втори и на 2 – следващ. На английски език са 4 от публикациите и също толкова са в индексирани, а 2 – в реферирани издания. Броят на посочените цитирания е 22, като две от тях са в чуждестранни издания.

През периода 2014-18 г. Б. Игова е участвала в два научноизследователски проекти по фонда за научни изследвания на НСА и два образователни проекти – на Института за социални ценности и структури „Иван Хаджийски“ и на сдружение Литературен клуб. Участник е в организационните комитети за провеждане на три от ежегодните конференции на катедрата „Личност, мотивация, спорт“. Тя е осъществила научно ръководство на трима дипломанти, с успешно защитени проекти.

Представените доказателства показват, че по количествени критерии научната продукция на Б. Игова покрива минималните изисквания утвърдени в нормативните документи, приети от НСА, като по повечето от показателите те са надвишени.

Тематична насоченост и съдържателен анализ на научните публикации

Основните тематични области, в които Б. Игова реализира своите изследователски търсения са в следните направления:

1. Човекът-машина и неговото битие в спортната реалност. Това е централна тема разработвана от Игова, която е разгърната най-пълно в монографията. Отделни аспекти на темата, известни повторения и части се откриват и в студията, както и в публикациите с номера 7, 9 и 11. Механистичния възглед за човека-машна е проследен преди всичко във философските търсения от XVII –XVIII в. Игова поставя акцент върху

деперсонализирането му в измерението тяло-машина, като по този начин създава по-ясни корелати със спортната действителност и в по-нататъшния си анализ достига вече до спортиста-машина. Тя свързва неговата поява с появата на професионалния спорт през XX в., и с особеностите на политическите и идейни характеристики на социалната действителност, при които спортистите стават създатели на символен капитал, използван за пропагандни и идеологически цели от тоталитарните режими. Основните параметри върху които изгражда цялостната си концепция са насочени към изобретяването на човека-машина, технологичните особености на процеса в професионалния спорт (ранна специализация, селекция, трансформация на тялото, специален режим, използването на допинг) и качеството на създадения продукт. Според авторката тялото на спортиста е инструмент за постигане на медали и резултати, умело използван от тоталитарните режими за идеологически цели.

В публикациите по темата проличава компетентността на авторката в областта на различни философски концепции и течения, развитието на културни и идеологически и политически процеси, които тя умело представя в контекста на разработваната проблематика. Същевременно липсва „логически баланс“ между тоталитарните и демократични социални системи и развитието на професионалния спорт в тях. Независимо, че авторката сама отбелязва (стр. 68-монография), че такъв анализ не попада в предмета на изследване, защото създаването на спортистите-машини съвпада с времето на Студената война и възхода на „национализмите“ и тоталитарните общества в Европа, вероятно и тя осъзнава, че аналозите са неизбежни, особено за съвременниците на тези процеси, за които дисбаланса се възприема като познавателна недостатъчност.

Друга особеност в публикациите на Игова е известна тенденциозност в подбора на емпиричните доказателства към излаганите твърдения. Привеждат се само тези от тях, които са в подкрепа на възгледите на авторката. По този начин, спортната действителност на XX в., понякога изглежда непознаваема, дори изопачена.

Безспорен принос на авторката е въвеждането на темата за човека-машина в теоретичното поле на философията на спорта (в национален контекст), очертаване на нейните основни параметри, като същевременно са зададени и перспективи за по-нататъшни изследователски търсения. Авторски принос е и формулирането и обосноваването на възгледа за

създаване на символен капитал чрез спортното постижение и неговото отражение в идеологически, политически и културен план.

2. Младежка субкултура и спорт. Разработки по тази тематика Игова представя в учебника за магистърска програма „Младежки дейности и спорт“ и статии - № 28 и № 29. Изяснени са понятията субкултура, спортна субкултура и нейни модуси – субкултура на бегачите на дълги разстояния, на запалнянковците, на геймърите. Учебникът е богат илюстриран и придружен от тест за оценка на знанията след всяка тема. Той е твърде атрактивен, което безспорно е положително качество, с оглед на интереса на студентите, но същевременно не е постигнато задълбочено разглеждане на проблемите, което да е в съответствие с нивото на подготовка за магистърска степен на обучение. Положителна особеност е, че разглежданите проблеми са анализирани в контекста на българската среда. В учебника са включени и два авторски кратки документални филми за развитието на субкултурите в България. С разработването на това направление Игова е насочила своите усилия и към изследване на някои от специфичните проявления на масовия спорт и е обосновала появата им в съвременния етап на обществено развитие.

3. Спорт и сигурност – 5,6 и 10. В това направление Б. Игова разглежда темите за смисъла на живота като духовна основа за „ежедневното оцеляване“, и нейната връзка с философията на Кунг-Фу; за Олимпийския град като зона с повишена сигурност; за последствията от медийните спекулации, като фактор, застрашаващ сигурността. В „Медийни войни: колко реални и опасни могат да бъдат?“ Б. Игова прилага *cause studies* като изследователски метод и анализира конкретни случаи на медийни спекулации свързани със спортни събития, чиито последствия намират отражение върху други социални структури и цялото общество. Способността на медиите да създават собствена реалност, която се различава съществено от действителността е една от заплахите за сигурността на хората в „мрежовото общество“. Лансира се идеята за ролята на медиите в провокиране на спортно хулиганство. Независимо от факта, че това е широко обсъждана тема в съвременността, Игова е извела собствена гледна точка, при което разглежда възможността на спортните събития с тяхното широко медийно отразяване, да оказват влияние върху процеси във всички социални сфери.

4. Победата в спорта и ефектите на нейното абсолютизиране – публикации №13 и №17. Темата за абсолютизирането на победата в

спорта се поставя в българската философия на спорта от доц. Ж. Проданов, който се насочва преди всичко към оценка на моралните измерения на феномена. Игова доразвива темата, като поставя нов акцент – символната стойност на абсолютизацията и нейния потенциал за постигане на пропагандни цели.

5. Социални аспекти на спорта. Това е направление към което се отнасят публикации свързани със степента на включване на двата пола в спорта като цяло и представителството им в отделни спортни дисциплини, неравенството на половете, възможностите на конкретен спорт като бокса като фактор за социална интеграция на малцинствени групи и др. В публикациите авторските твърдения са подкрепени с множество примери. Разработките включващи изследвания свързани с бокса са направени в съавторство с доц. Лефтеров – специалист по бокс. Допускам, че в по-нататъшната се изследователска дейност гл.ас. Игова ще продължава да работи по тези интересни теми, като достигне до по-голяма аналитичност.

6. Изследвания свързани с процеса на обучение – публикации 25, 26, 27 (в съавторство). В тях са представени резултати от направена адаптация за приложение в български условия на тест за изследване на мотивацията при учене на студентите и на тест за прилаганите от тях учебни стратегии. Специално внимание заслужава статията „Предизвикателства на учебното тестиране при преподаване на философия на неспециалисти“. Анализирана е спецификата на учебното съдържание по хуманитарните дисциплини и предимно на философията на спорта и са разгледани различни технологични подходи за създаване на надеждна тестова методика за оценка на знанията на студентите. Представени са резултати от проведен с нея експеримент и са отчетени различни положителни ефекти по отношение качеството на учебния процес като повишаване интереса и ангажираността и концентрацията на студентите, улесняване на запаметяването, своевременно корекция на грешките и др.

Направеният преглед на научната продукция, която е представила гл.ас. Игова за участие в конкурса е основание за следната обобщена оценка:

- В тематично и съдържателно отношение всички представени публикации са обвързани с професионалното направление и специалността на обявения конкурс;
- Разработена е изцяло ново тематично направление в българската философия на спорта, отразяващо възгледа за спорта в

тоталитарните общества, според който тялото на спортиста е инструмент за победа, а самата победа е средство за пропаганда и идеологическо въздействие и противопоставяне;

- Проявена е компетентност в проблемите на философията на спорта и са направени опити за продължаване и обогатяване на тематиката разработвана от членове на катедрата;
- Изявен е собствен стил на представяне на разработваните проблеми в научните изследвания. Дори когато направените обобщения звучат като умозрителни заключения или хипотези, проличава ясната авторска позиция;
- Тематичното разнообразие на публикациите е доказателство за широкия диапазон, в който се разгръщат изследователските интереси на авторът;
- Разработен е учебник по изцяло нова проблематика, свързан с конкретните преподавателски ангажименти на Игова.

Учебно-преподавателска дейност

Гл.ас. Боряна Игова изпълнява пълен норматив за учебна заетост, като в последните години поради обстоятелството, че е единствен преподавател по философия в НСА, тя реализира значително количество наднормени часове – за 2016 година те са 250 академични часа. В бакалавърската степен преподава задължителните дисциплини Философия, Философия на спорта и Журналистическа етика (за специалността Спортен коментатор) и избираемите – Етика и естетика и Насилието в спорта, в учителски и Треньорски факултет. Б. Игова преподава модули свързани с философски и етични проблеми на спорта в три магистърски програми – Спортна психология, Спортна журналистика и Младежки дейности и спорт – дистанционна форма на обучение. Преподавателската активност на гл.ас. Игова включва и обучение на английски език на чуждестранни студенти по програмата Еразъм +, каквото провежда през учебната 2017/18 г. със студенти от Великобритания.

Заключение:

Резултатите от професионалната активност на гл.ас Боряна Игова, видни от материалите за участие в конкурса я характеризират като

преподавател и изследовател във философията на спорта с богат опит и собствен стил.

Като оценявам положително

- Обемната и многопосочна преподавателска дейност на гл.ас. Игова, осъществявана в двете образователни степени – бакалавър и магистър в Национална спортна академия, участието ѝ в програмата за международен академичен обмен Еразъм+, осъществено научно ръководство на дипломанти, разработен учебник, тестове за оценка на резултатите от обучението на студентите;
- Количеството и тематичното разнообразие на публикациите, разглеждане на проблеми които обогатяват българската философия на спорта и утвърждаването на собствен профил в изследователската дейност;
- Участието в научни и образователни проекти и организация на научни форуми;
- Членство и дейност в професионални организации

с убеденост изразявам мнение за заемане на длъжността „доцент“ по **Философия на спорта** в Национална спортна академия „В. Левски“ от гл.ас. Боряна Ангелова-Игова, в професионално направление 7.6. Спорт, Специалност Спорт, за нуждите на катедра Психология, педагогика и социология.

ел. 205 3312

24.08.2018г.

Рецензент:.....

/Доц. Иванка Тошева, доктор/